

СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ НАУКИ В СТВОРЕННІ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ І ДІЄТИЧНИХ ДОБАВОК, ЩО МІСТЯТЬ КОМПОНЕНТИ ПРИРОДНОГО ПОХОДЖЕННЯ

*Матеріали VIII Міжнародної
науково-практичної
інтернет-конференції*

10
КВІТНЯ
2026
м. Харків

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ СИРОВИНИ ПРЕДСТАВНИКІВ РОДУ *CARDUUS* L. (*ASTERACEAE*) У ДОКАЗОВІЙ МЕДИЦИНІ

Зупанець А. А., Скребцова К. С.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. В нашій країні екологічно доречно розширяти сировинну базу лікарських рослин за рахунок культивованих на рівні харчових чи декоративних культур або бур'янів, що чудово адаптовані до умов зростання. Одними з таких злісних бур'янів в Україні і є представники роду Будяк *Carduus*.

Мета дослідження. З'ясувати доречність подальшого фармакогностичного вивчення підземних та наземних органів поширених в нашій країні видів роду *Carduus*.

Матеріали та методи. Контент-аналіз доступних джерел інформації та на інтернет-платформах Google Scholar, Web of Science, PubMed, ScienceDirect.

Результати та їх обговорення. Рід Будяк *Carduus* об'єднує 90-125 видів. В Україні ростуть 11 видів з яких найпоширені *C. acanthoides* L. та *C. nutans* L. Методом ВЕРХ у траві *C. acanthoides* та *C. nutans* встановлено наявність цинарозиду, апігеніну, лютеоліну, лютеоліну-7-О-β-О-глюкопіранозиду, рутину, кемпферолу, апігенін-7-О-β-глюкопіранозиду, хлорогенової, неохлаорогенової та *n*-кумарової кислоти. Методом ВЕРХ у суцвіттях *C. nutans* встановлено наявність фенолкарбонових кислот, кемпферолу, лютеоліну, апігеніну та їх похідних. В суцвіттях *C. nutans* кількісний вміст флавоноїдів в залежності від місця зростання рослини коливається від $5,96 \pm 0,58$ % до $6,33 \pm 0,61$ %; у листі рослини – від $3,50 \pm 0,33$ % до $3,78 \pm 0,36$ %. Встановлено мінеральний склад суцвіть та листя *C. acanthoides* та *C. nutans*, доведено наявність 15 елементів, з яких 10 є есенціальними. Домінуючими є кальцій, калій та магній. У традиційній медицині застосовують траву, підземні органи та плоди. Плоди сім'янки містять до 35 % жирної олії, що застосовують у ветеринарній практиці для лікування гнійних ран. Настій трави та свіжий сік рослини використовують для промивання ран та при фурункульозі. Настій трави проявляє сечогінні, кардіотонічні властивості. Траву застосовують для усунення проблем жіночої статевої сфери, зокрема, для нормалізації менструального циклу, для лікування туберкульозу легень та при захворюваннях суглобів у вигляді ван. Засобам на основі *C. acanthoides* приписують протисудомні та антидепресантні властивості.

Висновки та перспективи досліджень. Корені, трава, квітки та плоди *C. acanthoides* та *C. nutans*, безперечно, перспективні для подальшого фармакогностичного дослідження для введення цих видів ЛРС у доказову медицину в якості протизапальних та гепатопротекторних засобів.

Список літератури

1. Ali L., Al-Mussawy A. A new Record of the Genus *Carduus* Curtis. (*Asteraceae*) for Iraq. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. 20231262. 032011. 10.1088/1755-1315/1262/3/032011.